

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

VALDYMO REIKALAVIMAI (VR) 2023-2027 m. LAIKOTARPIU

**Žemės ūkio ministerijos
Augalininkystės ir žaliųjų technologijų skyriaus
vyr. specialistė Jurgita Čiučkienė**

VR BENDRIEJI PRINCIPAI

- VR yra paramos sąlygų (*Conditionality*) dalis
- VR taikomi visiems pareiškėjams siekiantiems gauti plotines išmokas
- VR yra pagrindas gauti išmokas todėl už jų nesilaikymą yra taikomos sankcijos arba gali būti visai neskiriama parama
- VR yra nustatomi vadovaujantis konkrečiais ES teisės aktais (direktyvomis ir reglamentais), jų straipsniais ar dalimis
- VR nėra nauji reikalavimai, jie visi galioja pagal nacionalinius teisės aktus
- VR apima vandens, biologinės įvairovės apsaugos, maisto saugos, ūkinių gyvūnų sveikatingumo ir gerovės, bei augalų apsaugos produktų naudojimo sritis

VR STRUKTŪRA (I)

2023-2027 m. laikotarpiu bus 11 ES teisės aktų reglamentuojančių VR, vietoje dabar esamų 13.

Paramos sąlygas nauju laikotarpiu papildo 2 ES direktyvos:

- Bendroji vandens politikos direktyva (įsigalioja 2023 m.)
- Tausaus pesticidų naudojimo direktyva (įsigalioja 2023 m.)

Paramos sąlygose nelieka:

- Kiaulių registravimo ir ženklinimo direktyvos
- Galvijų registravimo ir ženklinimo reglamento
- Ožkų ir avių registravimo ir ženklinimo reglamento
- Užkrečiamosios spongiforminės encefelopatijos reglamento

VR STRUKTŪRA (II)

Dalis nacionalinių VR bus patikslinta:

- VR pagal Nitratų direktyvą (**patikslinimai įsigalioja 2023 m.**)
- VR pagal Laukinių paukščių apsaugos direktyvą (**patikslinimai įsigalioja 2022 m.**)
- VR pagal Natūralių buveinių bei laukinės faunos ir floros apsaugos direktyvą (**patikslinimai įsigalioja 2022 m.**)

VR 1 BENDROJI VANDENS POLITIKOS DIREKTYVA

Nauji VR reikalavimai įsigaliosiantys 2023 m.

1. Žemės ūkio subjektas, išgaunantis 100 m³ ir daugiau vandens per parą iš vieno paviršinio vandens telkinio privalo turėti LR vandens įstatyme nurodytą leidimą
2. Žemės ūkio valdoje esantis ir naudojamas požeminio vandens gavybos gręžinys turi turėti gręžinio pasą, registruotą Žemės gelmių registre **ir/arba** žemės ūkio subjektai, naudojantys gėlą požeminį vandenį, turi turėti leidimą naudoti žemės gelmių išteklius **arba** turėti iki 2014-07-01 išduotą TIPK leidimą, kuriame iki 2014-07-01 buvo įtrauktos sąlygos požeminio vandens paėmimui ir vartojimui ir šios sąlygos nesikeitė

Įšimtis būtų taikoma jei žemės ūkio subjektas yra pradėjęs gręžinio legalizavimo procedūrą ir turi tai patvirtinančius dokumentus.

3. Deklaruotame plote, kuris patenka į Šiaurės Lietuvos karstinį regioną, turi būti laikomasi LR specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų ūkinės veiklos draudimų
4. Žemės ūkio subjektas, išleidžiantis 5 m³ ir daugiau nuotekų per parą į gamtinę aplinką (į paviršinius vandens telkinius ir (arba) į gruntą), privalo turėti LR vandens įstatyme nurodytą leidimą

VR 13 TAUSAUS PESTICIDŲ NAUDOJIMO DIREKTYVA (I)

Nauji VR reikalavimai, įsigaliosiantys 2023 m.

1. AAP profesionalieji naudotojai privalo **turėti augalų apsaugos pažymėjimą** ar kitą jam prilyginamą ES valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje išduotą pažymėjimą
2. AAP leidžiama purkšti tik apdorojimo įranga, turinčia galiojančius **Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos pažymėjimus**
3. Pagalbinio ūkio paskirties pastatuose ar jų patalpose, kuriuose saugomi profesionaliajam naudojimui skirti AAP **privalo būti talpyklos su natūraliais (smėliu, pjuvenomis, durpėmis) ir (ar) sintetiniais sorbentais**, kurie naudojami išsipylusiems ar išsibarsčiusiems augalų AAP sugerti ir jų taršai apriboti
4. Pagalbinio ūkio paskirties pastatai ar jų patalpos, kuriuose saugomi profesionaliam naudojimui skirti AAP ir (ar) beicuota sėkla, turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - **grindys turi būti atsparios laikomų cheminių medžiagų poveikiui** ir iš skysčiams nelaidžios dangos
  - turi būti **natūralus arba įrengtas mechaninis vėdinimas**

VR 13 TAUSAUS PESTICIDŲ NAUDOJIMO DIREKTYVA (II)

5. **Ne panaudoti** profesionaliajam ir neprofesionaliajam naudojimui skirti AAP ir (ar) profesionaliajam naudojimui skirtų **AAP likučiai turi būti saugomi AAP gamintojo pakuotėse**. Ne panaudota beicuota sėkla ir (ar) beicuotos sėklos likučiai turi būti saugomi beicuotos sėklos pakuotėse
6. **Tuščios** profesionaliajam ir neprofesionaliam naudojimui skirtos **AAP pakuotės ir (ar) AAP likučiai turi būti tvarkomi ir laikomi** vadovaujantis augalų apsaugos produktų etiketėse, saugos duomenų lapuose nurodytais ir (ar) atliekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktų reikalavimais
7. AAP profesionalieji naudotojai turi **AAP tirpalus ruošti laikantis AAP etiketėje nustatytų reikalavimų**

VR 13 TAUSAUS PESTICIDŲ NAUDOJIMO DIREKTYVA (III)

8. Apdorojimo įrangos išorė ir (ar) vidus **nuplaunami purškiamame lauke švari vandeniu**. Purškiamo tirpalo likučiai, vanduo, panaudotas AAP pakuotei skalauti ir (ar) apdorojimo įrangos vidaus plovimui turi būti **išpurkštas ant lauko**, apdoroto tuo AAP. Apdorojimo įrangos išorę ir (ar) vidų galima nuplauti tam tikslui atvirame ore įrengtose betoninėse arba biologinėse aikštelėse arba uždarose vėdinamose apdorojimo įrangos plovimo patalpose
9. Saugomose teritorijose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose **AAP turi būti naudojami laikantis LR saugomų teritorijų įstatyme ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų AAP naudojimo reikalavimų**

VR 2 NITRATŲ DIREKTYVA (I)

Patikslinti VR reikalavimai įsigaliosiantys 2023 m.

1. Per metus į dirvą patenkančio azoto (tręšiant mėšlu, srotomis ir ganant gyvulius) kiekis negali viršyti 170 kg/ha
2. Per metus į dirvą patenkančio bendro azoto kiekis tręšiant mineralinėmis trąšomis arba mineralinėmis ir organinėmis trąšomis negali viršyti 210 kg/ha
3. Žemės ūkio veiklos subjektai tirštąjį mėšlą turi kaupti mėšlidėse arba tvartuose, taip pat tirštojo mėšlo rietuvėse prie tvarto. Sruvas ir (ar) skystąjį mėšlą kaupti sрутų kauptuvuose – statiniuose ar įrenginiuose. Mėšlidžių, sрутų kauptuvų ir tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto talpa turi atitikti nustatytus reikalavimus
4. Draudžiama **mineralinėmis trąšomis**, mėšlu ir (ar) srotomis tręšti šaltuoju metų laikotarpiu, nustatytu Mėšlo ir sрутų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše
5. Draudžiama mėšlą ir (ar) sruvas įterpti arba skleisti ant įšalusios, įmirkusios, užtvindytos, apsnigtos žemės

VR 2 NITRATŲ DIREKTYVA (II)

6. Draudžiama skystąjį mėšlą ir (ar) srutas skleisti arčiau kaip 2 m iki melioracijos griovių viršutinių briaunų
7. Draudžiama tręšti mėšlu ir (ar) srutomis nuo birželio 15 d. iki rugpjūčio 1 d., išskyrus pūdymus, pievas, ganyklas ir plotus, kuriuose bus auginami žiemkenčiai. Kukurūzų pasėlius draudžiama tręšti nuo liepos 10 d. iki rugpjūčio 1 d.
8. Žemės ūkio veiklos subjektai, tręšiantys mineralinėmis (neorganinėmis) ir (ar) organinėmis trąšomis įskaitant mėšlą ir srutas privalo turėti tręšimo planą, sudarytą pagal vieningą tręšimo metodiką arba tiksliojo tręšimo planą, kuris turi būti rengiamas remiantis mokslinėmis tręšimo rekomendacijomis neviršijant Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų apraše nurodytų kiekių.

VR 3 LAUKINIŲ PAUKŠČIŲ APSAUGOS DIREKTYVA

Patikslintas VR reikalavimas, įsigaliosiantis 2022 m.

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į PPIS esantį paukščiams svarbių teritorijų sluoksnį, turi būti laikomasi **konkrečiam plotui** nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, kurie gali apimti:

- draudimą suarti ar persėti pievas
- draudimą pievas keisti kitomis žemės ūkio naudmenomis, tačiau leidžiama jas persėti
- draudimą naikinti krūmų, įsiterpusius tarp ariamų laukų, juostas
- draudimą sausinti pievas (draudimas įrengti naujas sausinimo sistemas)

Draudimai konkrečiuose plotuose gali sutapti, tokiais atvejais galioja griežtesnis draudimas.

VR 4 NATŪRALIŲ BUVEINIŲ IR LAUKINĖS FAUNOS BEI FLOROS DIREKTYVA (I)

Patikslintas VR reikalavimas, įsigaliosiantis 2022 m.

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į PPIS esantį Natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos sluoksnį, turi būti laikomasi **konkrečiam plotui** nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, kurie apima draudimus **natūralioje buveinėje ir natūralios buveinės apsaugos buferyje.**

Šis reikalavimas taikomas tik plotams patenkantiems į „Natura 2000“ teritorijas.

VR 4 NATŪRALIŲ BUVEINIŲ IR LAUKINĖS FAUNOS BEI FLOROS DIREKTYVA (II)

Galimi draudimai natūralioje buveinėje:

- arti
- naudoti augalų apsaugos produktus
- naudoti mineralines trąšas
- naudoti organines trąšas
- draudimą sausinti pievas (draudimą įrengti naujas sausinimo sistemas)
- įveisti mišką
- įrengti poilsiavietes
- persėti daugiametes pievas
- intensyviai ganyti (ne intensyviau kaip 1 SG vienam hektarui)

Galimi draudimai natūralios buveinės apsaugos buferyje:

- naudoti augalų apsaugos produktus
- naudoti mineralines trąšas
- naudoti organines trąšas
- draudimą sausinti pievas (draudimą įrengti naujas sausinimo sistemas)
- įveisti mišką

VR 5 MAISTO IR PAŠARŲ SAUGOS REGLAMENTAS (I)

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Maisto tvarkymo subjektai, atliekantys bet kokį poveikį maistui arba veiksmus su juo ar atskiomis jo sudedamosiomis dalimis, galinčius turėti įtakos maisto saugai, kokybei ir mitybos vertei, turi imtis adekvačių priemonių, užtikrinančių, kad tik saugus maistas būtų tiekiamas rinkai
2. Maisto tvarkymo subjektai turi turėti įdiegtą individualią rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (toliau – RVASVT) sistemą arba kitą panašią RVASVT principais paremtą maisto savikontrolės sistemą, kuri užtikrina, kad visi prižiūrimi maisto gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapai atitinka higienos reikalavimus
3. Maisto tvarkymo subjektai turi ženklinti produktus pagal teisės aktų reikalavimus
4. Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti maisto ir maisto sudedamųjų dalių atsekamumą visuose maisto tvarkymo etapuose
5. Maisto tvarkymo subjektai turi turėti nesaugaus maisto atšaukimo iš rinkos veiksmų aprašą

VR 5 MAISTO IR PAŠARŲ SAUGOS REGLAMENTAS (II)

6. Jei ūkio subjektai naudoja ne savo išaugintus ir pagamintus pašarus, pašarai turi būti įsigijami ir naudojami tik iš tų ūkio subjektų, kurie yra registruoti ir (arba) patvirtinti nustatyta tvarka
7. Nustačius, kad pašarų tyrimų rezultatai neatitinka teisės aktų reikalavimų, pašarų ūkio subjektai turi vykdyti privalomus VMVT nurodymus
8. Pašarų ūkio subjektai turi užtikrinti pašarų atsekamumą
9. Pašarų ūkio subjektai turi tvarkyti apskaitą, susijusią su tiekiamų rinkai pašarų paskirties vieta bei kiekiu
10. Siekiant išvengti pašarų užteršimo draudžiamomis ūkiniams gyvūnams šerti medžiagomis, pašarai turi būti sandėliuojami atskirai nuo šių medžiagų
11. Vaistiniai pašarai turi būti laikomi ir tvarkomi taip, kad būtų išvengta kitų pašarų užteršimo ir nekeltų rizikos ūkiniams gyvūnams, kuriems vaistiniai pašarai nėra skirti

VR 6 DIREKTYVA DĖL DRAUDIMO NAUDOTI TAM TIKRAS MEDŽIAGAS GYVULININKYSTĖJE

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Ūkinių gyvūnų laikytojams draudžiama naudoti tirostatines medžiagas, stilbeną, stilbeno darinius, jų druskas ir esterius, estradiolį 17β ir esteriams būdingų savybių turinčius jo darinius, beta agonistus, medžiagas, turinčias estrogeninį (išskyrus estradiolį 17β ir esteriams būdingų savybių turinčius jo darinius), androgeninį arba gestageninį poveikį
2. Maistinių gyvūnų savininkams draudžiama maistinius gyvūnus skersti žmonių maistui, nepasibaigus išlaukai
3. Ūkinių gyvūnų laikytojas turi naudoti tik Veterinarinių vaistų registre įregistruotus veterinarinius vaistus ir pildyti Veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, įsigytų pagal veterinarijos gydytojų receptus ir sunaudotų maistiniams gyvūnams, apskaitos žurnalą

VR 12 AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ PATEKIMO Į RINKĄ REGLAMENTAS

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Jei žemės ūkio valdoje yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliam naudojimui skirti AAP, turi būti pildomas AAP apskaitos žurnalas;
2. AAP profesionalieji ir neprofesionalieji naudotojai žemės ūkio valdose turi naudoti tik LR registruotus AAP;
3. AAP profesionalieji naudotojai privalo AAP saugoti rakinamuose ir įspėjamaisiais pavojingumo ženklais paženklintuose pagalbinių ūkio paskirties pastatuose arba jų patalpose, arba atskiroje rakinamoje įspėjamaisiais pavojingumo ženklais paženklintoje dėžėje ar spintoje. Patalpoje, kurioje yra laikomi profesionaliajam naudojimui skirti AAP, draudžiama laikyti maistą, vandenį, pašarus ir gyvūnus;
4. AAP profesionalieji naudotojai ir AAP neprofesionalieji naudotojai turi laikytis AAP etiketėje: nurodytos AAP naudojimo normos; nurodyto laikotarpio nuo paskutinio purškimo iki derliaus nuėmimo (karencijos laikotarpio); nurodyto didžiausio galimo purškimų skaičiaus ir didžiausio galimo AAP panaudojimo kiekio per metus.

VR 14, 15, 16 ŪKINIŲ GYVŪNŲ GEROVĖS DIREKTYVOS

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Veršelių laikytojai turi laikytis Veršelių gerovės reikalavimų, patvirtintų VMVT direktoriaus įsakymu.

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Kiaulių laikytojai turi laikytis Kiaulių gerovės reikalavimų, patvirtintų VMVT direktoriaus įsakymu.

Nepasikeitę VR reikalavimai

1. Ūkinių gyvūnų laikytojai turi laikytis Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų, patvirtintų VMVT direktoriaus įsakymu.

Ačiū už dėmesį!